

VAKUUTUSKUNTOUTUS VKK RY:N VUOSIKERTOMUS 2009

Vuonna 2009, VKK:n historian 46. toimintavuotena muutokset kuntoutuksen toimialalla jatkuivat. Kuluneen vuoden aikana on monessa eri yhteydessä pohdittu, miten kuntoutus ylipäänsä pystyy vastaamaan yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan jatkuvasti muuttuviin tarpeisiin, mihin suuntaan kuntoutuksen menettelytapoja tulisi kehittää, ja millä resursseilla kuntoutusjärjestelmää ylläpidetään. Periaatetasolla yksimielisyys valitsee siitä, että nykyistä pirstaleista kuntoutusjärjestelmää tulisi yksinkertaistaa, järjestämis- sekä rahoitusvastuita selkeyttää sekä parantaa kuntoutustarpeen riittävän varhaista toteamista ja kuntoutujan ohjausta. Tämän periaatetason yhteisymmärryksen muuttaminen käytännöksi vaatiikin jo enemmän sinnikästä yhteistyötä. Positiivista on sinänsä, että työurien jatkaminen, työterveyshuolto ja työhyvinvointi ovat vuoden aikana olleet paljon esillä, vaikka konkreettiset keinot ja tulokset vaativat vielä jatkotyöskentelyä.

Kuntoutus on vuoden aikana ollut esillä myös viranomaisselvityksissä: vuoden 2009 keväällä käynnistyi STM:n toimeksiannosta kuntoutuslaitosten tilannetta luotaava selvitys, jonka loppuraportin mukaan kuntoutuslaitokset tarvitsevat pikaisesti kysynnän ja tarjonnan tasapainottamista. Valtiontalouden tarkastusviraston lääkinnällisen kuntoutuksen tuloksellisuustarkastuskertomuksessa (193/2009) toivottiin myös tehokkaampaa kuntoutuksen ohjausta ja kehittämistä.

Monen kuntoutuspalveluiden tuottajan talousnäkymien synkkyys jatkui kuluneen vuoden aikana. Kuntoutuslaitosten kannalta Kelan rooli palveluiden hankkijana on keskeinen, joten Kelan kuntoutuksen kehittämishjelmaan kirjattujen hankintamenettelyn joustavuuden, tehokkuuden ja asiakaslähtöisyyden parantamiseen kohdistuu runsaasti odotuksia. Talouden taantuma näkyi myös Vakuutus kuntoutus VKK:n asiakas tilastoissa toimeksiantojen määrien laskuna ja kuntoutujien työllistymisasteen heikkenemisenä.

VKK :n tehtävänä on huolehtia koko ammatillisen kuntoutusketjun ohjauksesta toimeksiannosta työllistymisvaiheeseen. Tämä tehtävä antaa meille ainutlaatuisen kattavan näkökulman niin kuntoutujan muuttuvaan elämäntilanteeseen kuin ohjauspalveluihinkin. Tämän kokonaisvastuullisen kuntoutussuunnittelun ohella olemme mukana kehittämässä kuntoutuksen yhteistyötä.

Julkaisemme vuosikertomuksen pelkästään verkkojulkaisuna. Tämä vuosikertomus kertoo kuntoutuja-asiakkaillemme, toimeksiantajillemme ja yhteistyökumppaneillemme toiminnastamme vuoden 2009 aikana. Kiitän asiansa osaavaa henkilöstöämme ja yhteistyökumppaneitamme kuluneesta vuodesta.

Juha Mikkola
toimitusjohtaja

Asiakastyö vuonna 2009

VKK:n keskeisin tehtävä on arvioida toimeksiantajiensa asiakkaiden kuntoutuksen tarvetta ja mahdollisuuksia sekä järjestää heidän tarvitsemansa kuntoutus. Vuoden 2009 aikana VKK sai vakuutusyhtiöiltä ja eläkevakuuttajilta 747 toimeksiantoa, mikä oli noin 6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden lopussa asiakkainamme oli yhteensä 1 563 kuntoutujaa. Heistä 24 %:lla oli meneillään kuntoutustarpeen tai -mahdollisuuksien selvittely, ja ammatillista kuntoutusohjelmaa oli toteuttamassa 49 %. Neljätoista (14) prosenttia asiakkaistamme oli toteuttamassa toimintakykykuntoutuksen selvittelyä tai -ohjelmaa.

Aika vahinkotapahtumasta kuntoutusasian vireille tuloon oli keskimäärin 18,5 (17,7) kuukautta (taulukko 1). Kuntoutussuunnittelijamme otti yhteyttä asiakkaaseen keskimäärin 4 (5) päivässä, ammatillisen kuntoutuksen suositus tehtiin keskimäärin 6,1 (6) kuukaudessa ja tilanteissa, joissa ammatilliseen kuntoutukseen ei ollut mahdollisuuksia (arviointiasia), lähetimme toimeksiantajalle lausunnon asiakkaan kuntoutustarpeesta ja -mahdollisuuksista keskimäärin 8,1 (9,3) kuukaudessa. ¹

Taulukko 1. Asiakastyön pääpiirteet vuonna 2009

	2009	2008
Toimeksiantoja	747	794
uusia asioita	515	556
uudelleen vireille tulleita	163	160
rajattuja toimeksiantoja	56	78
Kuntoutusasian käsittely päätetty	732	872
Vireillä vuoden lopussa	1563	1 643
Käsittelyaika, kk (mediaani)		
vahingosta vireille tuloon	18,5	17,7
ammatillisen kuntoutuksen suositus	6,1	6
arviointiasia	8,1	9,3
rajattu toimeksianto	2,2	1,5

¹ Sulkeissa olevat numerot koskevat vuotta 2008

Asiakkaista 16 % oli alle 25-vuotiaita, 25% 25–34-vuotiaita, 23,5 % 35–44-vuotiaita, 28,5 % 45–55-vuotiaita, ja 7% yli 55-vuotiaita. Asiakkaidemme mediaani-ikä oli 34 v. Ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteistä 43 % oli työpaikkakuntoutusta, (työkokeilu- ja työhönvalmennusta, yritystukea tai muita työpaikan järjestelyjä) ja 57 % ammatillista koulutusta (taulukko 2). Useimmiten koulutusohjelman tavoitteena oli ammatillisen perustutkinnon suorittaminen, mutta myös ammattikorkeatutkinto oli usein tavoitteena. Työkokeilujen osuus toimenpiteistä laski vuoden 2008 38 %:sta 34 %:iin.

Taulukko 2. Ammatillisen kuntoutuksen suositukset

Koulutus ammattiin	411	
perusopetus		0
ammatillinen perustutkinto		184
ammatillisessa oppilaitoksessa		66
erityisoppilaitoksessa		15
oppisopimuskoulutuksena		29
näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena		53
ammatti- / erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus		90
ammattikorkeakoulututkinto		107
tiede- ja taidekorkeakoulututkinto		10
muu koulutus		30
Työkokeilu työpaikalla	246	
Työhönvalmennus	38	
Yritystuki	7	
Työssä tarvittavat apuvälineet ja laitteet	6	
Auton hankinta / työmatkakulut	2	
Muut korvattavat kustannukset	6	

Ammatillisen kuntoutusohjelman suorittaneista 53 % (64 % vuonna 2008) oli työssä viimeistään kuusi kuukautta ohjelman päättymisen jälkeen.

Yleisimmät kuntoutustarvetta aiheuttavat ammattitaudit olivat uusissa toimeksiantoissa edelleen allerginen ihottuma, astma ja allerginen nuha (taulukko 3). Tapaturmista yleisimpiä olivat raajavammat.

Taulukko 3. Kuntoutustarpeen perusteena olleet pääasialliset sairaudet ja vammat vuoden aikana tulleissa toimeksiannoissa

	Tapaturma- vakuutus	Liikenne- vakuutus
Allerginen nuha	12	
Astma	23	
Allerginen kosketusihottuma	27	
Kallonsisäinen vamma	7	43
Vartalon alueen vamma	8	17
Kaularangan alueen vamma	3	9
Lannerangan tai lantion murtuma	6	11
Yläraajan vamma	68	21
Alaraajan vamma	50	32
Muu vamma tai sairaus	7	2

Toimintakykykuntoutuksen asioissa VKK:n lausuntoa pyydetään mm. asunnonmuutostöissä, tavanomaisesta poikkeavissa tai muuten vaativammissa apuvälineiden tarpeen arvioinneissa sekä kuntoutujan kokonaisvaltaisen kuntoutustarpeen arvioinnissa. Vuoden aikana annoimme 195 toimintakykykuntoutuksen suositusta sekä 61 vastausta rajattuun toimeksiantoon.

Kehittämisen- ja muu toiminta

Vuosi 2009 oli VKK:ssa johdossa tapahtuneita muutoksia seurannut vakiinnuttamisen vuosi. VKK:n vuoteen 2012 ulottuvan strategiajakson tavoitteet vietiin tulokortteihin ja toiminnan tasolle. Kuntoutussuunnittelun tilastointi- ja raportointimittareita täsmennettiin. Koko henkilöstö osallistui työtteen kehittämiskeskusteluihin. Myös yhteydenpitoa vakuutusyhtiöihin lisättiin mm. työpajatyypisten kokousten avulla.

VKK toteuttaa kuntoutuksen kehityshankkeita, jotka tähtäävät eri kuntoutuksen toimijoiden yhteistyön edistämiseen ja sen myötä entistä laadukkaampaan ja vaikuttavampaan kuntoutukseen. Vuoden kuluessa valmisteltiin apuvälineiden hankinnan menettelyohjeita Tapaturma-asiain korvauslautakunnan myöhemmin syksyllä antaman kiertokirjeen pohjaksi. VKK osallistui myös kuntoutuksen korvaustoiminnan ohjeiston tarkistamiseen yhteistyössä ohjeita antavien tahojen kanssa. VKK oli myös kuultavana sosiaali- ja terveysministeriön kuntoutuslaitosselvityksessä.

VKK on ollut edustettuna Invalidiliiton Käpylän ja Lahden kuntoutuskeskusten johtokunnissa, Kuntoutussäätiön hallituksessa, sosiaali- ja terveysministeriön Kuntoutusasiain neuvottelukunnassa, Työeläkevakuuttajat Telan työeläkekuntoutuksen neu-

vottelukunnassa ja Telan kuntoutusasioiden työryhmässä. Lisäksi VKK:n edustaja on ollut mukana Tatu ry:n ”lapsen palvelupolku”-projektissa, Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiön ”Työllistymisen polku”-projektissa sekä Pirkanmaan aivovamma-kuntoutuksen mallin kehittämisprojektissa.

Vuoden aikana VKK:n edustaja oli esittelemässä Suomen kuntoutusjärjestelmää kolmessa kansainvälisessä konferenssissa.

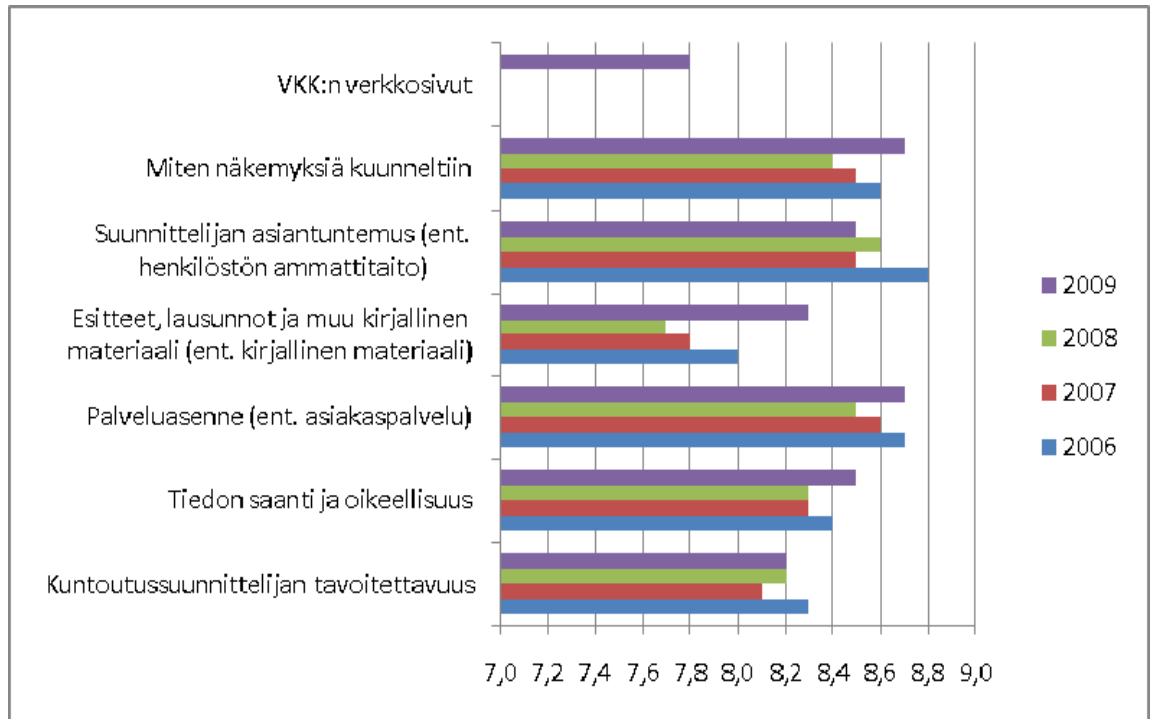
Työhönkuntoutumisen palveluverkosto ja KuntoutuNET

VKK koordinoi Työeläkevakuuttajat Telan lukuun Työhönkuntoutumisen Palveluverkoston toimintaa. Palveluverkostoon kuului vuoden lopussa 11 tilaajaa ja 58 palveluntuottajaa. Vuoden aikana entinen verkoston laatukäsikirja uudistettiin peruskirjaksi, ja myös verkoston verkkosivut uudistettiin. Tampereella lokakuussa järjestetyn alueellisen työpakan teemana oli työntajayhteistyö ja marraskuussa järjestetyn verkostoseminaarin aiheena oli ”Ammatillinen kuntoutus taantuman ja vaikuttavuusvaatimusten ristiaallokossa”. Vakuutuskuntoutus-lehti ilmestyi kaksi kertaa.

KuntoutuNET-verkkopalvelun käyttö kasvoi edellisen vuoden tasosta. Palvelun käyttäjinä oli vuoden lopussa 10 tilaajaa ja 49 palveluntuottajaa. Verkkopalvelun kautta välitettiin vuoden 2009 aikana 1597 toimeksiantoa, joka on 283 kpl enemmän kuin edellisvuonna (1314 kpl). VKK:n henkilöstöä osallistui myös KuntoutuNet-verkkopalvelun jatkokehityshankkeeseen vuoden 2009 jälkipuoliskolla.

Palaute työstämme

Säännöllisesti kerättävän asiakaspalautteen perusteella olemme pystyneet hyvin vastaamaan kuntoutujien odotuksiin. VKK:n keskeisten toimintojen saamat kouluarvosanat olivat edelleen hyviä, kouluarvosanojen keskiarvot vaihtelivat 7,8:stä (VKK:n Internetsivut) 8,7:een (palveluasenne ja asiakkaan kokemus siitä, miten hyvin hänen näkemyksiään kuunneltiin). Vuonna 2009 asiakaspalautelomakkeen kysymyksiä hieman muutettiin (kuvassa suluissa edellisten vuosien kysymys).

Toimeksiantajilta kerätään palautetta Vekin kautta. Toimeksiantajapalautetta pystyttiin vuonna 2009 keräämään vain kesä-joulukuun ajalta. 85 % vastaajista oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että VKK:n toiminta oli asiantunteva. Yhteydenpito vakuutusyhtiöön oli kuntoutussuunnittelun aikana riittävää 74 %:n mielestä ja kuntoutusselvittely ja -suunnittelu eteni asianmukaisessa ajassa tapauksen olosuhteet huomioon ottaen 72 prosentin mielestä.

Vakuutuslaitosten avainhenkilöiltä kerätyssä palautteessa yleiskouluarvosana VKK:n toiminnasta oli 8,2.

Henkilöstö

VKK:n palveluksessa oli vuoden lopussa päätoimisesti 30 henkeä (31), joista 5 oli osa-aikaisessa ja 7 määräaikaisessa työsuhteessa. Täysiaikaiseksi muunnettuja henkilötyövuosia oli 25,7 (30). Helsingin toimipisteen lisäksi VKK:lla on aluetyöntekijät Jyväskylässä, Kouvolassa ja Porissa

Vakuutusalan yhteinen palveluyritys

Vakuutuskuntoutus VKK ry on rekisteröity yhdistys, jonka toiminnan kustannukset kattaan pääosin jäseniltä perittävillä tasasuuruksilla jäsenmaksuilla ja palveluiden käytön suhteessa perittävillä lisjäsenmaksuilla. VKK ei tavoittele taloudellista voittoa. VKK tarjoaa palveluitaan myös jäsenyhteisöihin kuulumattomille vakuutuslaitoksille. Lisäksi VKK on tehnyt Työeläkevakuuttajat Telan kanssa sopimukset Työhönkuntoutumisen palveluverkoston koordinoinnista sekä KuntoutuNET-verkkopalvelun hallintopalveluista. Toimintamme kustannukset olivat 2,503 (2,448) milj. euroa, josta henkilöstökulujen osuus oli 61 % (63,8 %).

Jäsenet ja hallitus

Vakuutuskuntoutus VKK ry:n jäsenet:

Liikennevakuutuskeskus

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto

Työeläkevakuuttajat Tela ry

VKK:n hallitus 31.12.2009:

Johtaja Timo Parkkisenniemi, Fennia (puheenjohtaja)

Eläkejohtaja Timo Aro, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

Yksikönpäällikkö Anneli Kaartinen, Pohjola Vakuutus Oy

Toimitusjohtaja Jussi Kauma, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto

Johtaja Eero Lankia, Työeläkevakuuttajat TELA ry

Toimitusjohtaja Ulla Niku-Koskinen, Liikennevakuutuskeskus